БОШЛАНГИЧ СИНФЛАРДА ДИДАКТИК МАТЕРИАЛЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ

Ўктамова Нигора
Фаргона вилояти Кўштепа тумани
21-умумий ўрта таълим мактаби бошлангич синф ўкитувчиси

Аннотатция: *Ушбу маколада Бошланғич синф ўқувчиларининг ижодий қобилиятларини ривожлантиришда ўйинга асосланган замонавий педагогик технологияларни қўллаш хакида, Бошланғич синф ўқувчиларининг ижодий қобилиятларини ривожлантириш хакида сўз боради.*

Калит сўзлар: *Бошланғич синф, ташкиллаштириш, билиш фаолияти, таълим-тарбия, шакллантириш.*

Мустақил Ўзбекистоннинг келажаги кўп жиҳатдан баркамол, интеллектуал - салоҳиятли авлодга таьлим –тарбия бериш сифатига боғлиқ. Ўзбекистон Республикасида йош авлоднинг билиш фаолиятини шакллантириш ва узлуксиз ривожлантириб боришнинг мақсад-вазифалари, мазмуни ва методларини ўрганиб бориш, илмий педагогик асосларга таянган ҳолда олиб борилиши, муаммонинг ечилиши, ўқувчиларнинг ижодий фикрлаши, билимни егаллаш фаоллиги, мустақил билиш фаолиятини шакллантириш масалаларига боқлиқ. Бунда кичик йошдаги мактаб ўқувчилари билан уларнинг билиш фаолиятини ривожлантириб бориш, амалий кўникма ҳосил етиш вазифалари бугунги куннинг долзарб масалаларидан бири бўлиб ҳисобланади. Бошланғиш синфларда ўқувчиларнинг билиш фаолиятини шакллантириб, ривожлантириб боришда ўқитувчиларимиз инновацион технологияларидан фойдаланиб, ўз дарсларини қизиқарли етиб ташкиллаштириб ўтишлари зарур. Йош авлоднинг шаклланиш жарайонини уларнинг ақлий ривожланиши,тарбияланганлик даражаси ва тафаккур қобилиятини билмасдан туриб, таълим- тарбия жарайонини самарали ташкил етиш мушкул.

Биз, ўқитувчиларимизнинг малакасини ошириш ва қайта таййорлаш институти профессор- ўқитувчилари ўқитувчиларимизнинг илғор педагогик технологиялардан фойдаланиб дарслар ўтиш амалий кўникмасини бойитиб боришга йордам берадиган интерфаол усуллардан фойдаланиб боришимиз зарур. Дарсларимиз жарайонида интерфаол усуллардан фойдаланиб дарслар ўтиш «Фарзандларимизнинг билимли, зукко, талабчан ва ақлли бўлиб, еркин фикрловчи шахс бўлиб камол топишига ёрдам беради».

Янги замон ўқитувчиси ўз меҳнати жарайонида» Кадрлар таййорлаш Миллий дастури», «Таьлим тўғрисида» ги Қонун, Давлат таьлим стандартлари талабларидан келиб чиқиб, илғор усулларни ўз дарсларида қай даражада қўллайапти?

Биз, енг аввало мактабларимизда ишлайотган бошланғиш синф ўқитувчиларимизнинг замонавий педагогик технологиялар моҳийатини, уларни дарсларда қандай тадбиқ етиш усулларини пухта сингдиричга ҳаракат қилайапмиз.

Бунинг учун малака оширишга келган ўқитувчилар билан бир неча босқичда ишлар олиб борайапмиз.

Масалан Дарсларимизда «Ролли ўйинлар», «Гуруҳларда и шлаш», «Ишбоп ўйинлар», Амалий дарсларимизда «Илғор тажрибалардан ўрганиш» мақсадида ўқитувчиларимиз ўзлари дарслар ишланмасини йозиб, тақдимот қилади. Бошланғич синф ўқувчиларининг ижодий қобилиятларини ривожлантиришда ўйинга асосланган замонавий педагогик технологияларни қўллаш таьлим самарасини оширади.Ўйиндаги асосланган технологияларнинг таьлимдаги ўрни, аввало ўйин елементларининг функцийаларини ўқитувчи ўқувчиларга олдиндан тушунтириб боришлари керак.

Дарс жарайонида ва қошимша машғулотлар вақтида ўқувшилар билан атроф - муҳитни муҳокафаза қилиш асосида ва ён атрофидаги инсонларнинг саломатлигининг йахши бўлишига амал қилиш мақсадини кўзлайдиган, меҳнатга тарбиялаб борадиган ўйин-машқларимизни келтириб ўтамиз.

Дидактик ўйинли таълим технологиясининг узига хос жихати, анъанавий таълимдагидан фарк килиб, бошланҒич синф укувчиларининг мустакиллиги ва укув фани фаолиятини та-кикламасдан, балки белгиланган максадга йўналтириш укув фаолиятини хамкорликда ташкил этишни талаб этади. Уларни фаолиятига онгли равишда йўллаш бирор-бир фаолиятни буйрук оркали амалга оширмасдан, балки самарали ташкил этиш оркали укувчиларда фан асосларини урганишга бўлган кизикишларини орттириш, шахснинг эхтиёжи, кизикиши имкониятларини чегараламасдан эркин танлаш хукукини бериш саналади.

Бундай дарсларни олиб боришда ўкувчининг табиатшунослик фанидан тўлик билим олиши, ахлокли бўлиши, бирор-бир касб танлаш истеъдодини равнак топтириш, халкимизнинг яхши фазилатларини эгаллаши учун аввало ўкитувчининг ижодий мехнат килиши талаб этилади. Ўкитувчи ўкувчига нисбатан сергак, зийрак бўлиб, унинг кизикиши, кобилиятини хисобга олиб, мураббийларча муомалада булиши даркор. Шундан кейингина дарсларда фойдаланиладиган дидактик ўйинли технологиялар ўкувчиларнинг билиш фаолиятини фаоллаштириб, дарслик ва кўшимча адабиётлар устида мустакил ишлаш, нутк ва мулокот маданиятини ривожлантириш, уларни онгли равишда касбга йуллаш, дидактик уйин давомида вужудга келган кийинчиликларни бартараф этишда мулжални тўгри олиш, хар хил вазият-ларни тахлил килиб, тгри хулоса чикаришга замин тайёрлайди1.

Дарсларда фойдаланиладиган дидактик уйинли технологиялар . ўкувчиларнинг билим фаолиятини фаоллаштириш, дарслик ва кўшимча адабиётлардан муетакил фойдаланиш, нутк, ва мулокот маданиятини ривожлантириш, уларни онгли равишда касбга йуллаш, дидактик уйин давомида вужудга келган к1ийинчиликларни бартараф этишда мулжални тўгри олиш, хар хил вазиятларни тахлил килиб, тўгри хулоса чикаришга замин тайёрлайди.

ФОЙДАЛАНИЛГАН АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ:

1. Абдуллаева.Қ, Сафарова.Р, Бикбоева.Н. ―Бошланғич таълим концепцияси Бошланғич таълим, 6-сон. ―Т.: 1998. ― Б. 2-9.

2. Абдуллаева Қ, Сафарова Р ва бошқалар. ―Бошланғич таълим стан- дарти‖ Бошланғич таълим, 6-сон. -Т.: ― 1998. ― Б. 9-6.

3. Абдураҳмонова.Н, Жумаев.М, Ўринбоева — Бошланғич синфлар учун математикадан дидактик материаллар. Ўқитувчилар учун методик қўлланма. ―Т.: Истиқлол. 2004 йил,152 бет.

4. Абдураҳмонова.Н, Ўринбоева.Л. — Математика 2-синф ўқитувчилар учун методик қўлланма. Тошкент : — Ўзбекистон/ НМИУ ― 2012 йил.208 бет.